

Examen HAVO

2021

tijdvak 3
donderdag 8 juli
13.30 - 16.30 uur

bedrijfseconomie

Bij dit examen horen een bijlage en een uitwerkbijlage.

Dit examen bestaat uit 30 vragen.

Voor dit examen zijn maximaal 62 punten te behalen.

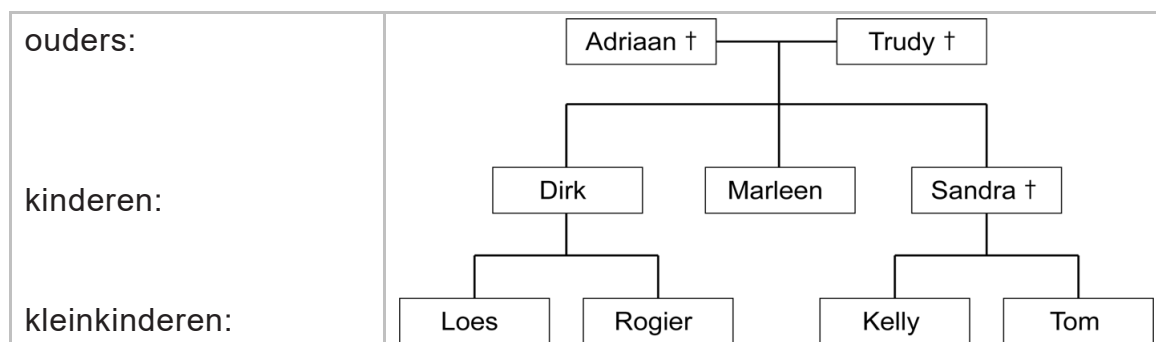
Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Als bij een vraag een verklaring, uitleg of berekening gevraagd wordt, worden aan het antwoord meestal geen punten toegekend als deze verklaring, uitleg of berekening ontbreekt.

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, dan worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Opgave 1

Op 19 maart 2019 ziet de stamboom van de familie De Groot, na het overlijden van Trudy op 18 maart 2019, er als volgt uit:

† betekent overleden.

Op het moment van overlijden van Trudy was haar vermogen € 180.000. Trudy had geen testament opgemaakt. Alle erfgenamen zullen de erfenis zuiver aanvaarden.

Wettelijke regels erfenis

Indien er geen testament is opgemaakt, zal de erfenis bij het overlijden van een ouder als volgt verdeeld worden.

- De helft van het totale gezamenlijke vermogen (bezittingen minus schulden), gemeten op het moment van overlijden, komt ten gunste aan de langstlevende: dit is meestal de partner.
- Indien de partner al is overleden, valt de erfenis toe aan de kinderen met een gelijk kindsdeel.
- Indien een van de kinderen al is overleden, wordt het kindsdeel gelijkelijk verdeeld onder de kinderen van dat overleden kind.

2p 1 Bereken voor elke erfgenaam de omvang in euro's van het erfdeel.

Over het erfdeel moet erfbelasting worden afgedragen. Dat gebeurt op basis van onderstaande tabellen.

Vrijstelling erfbelasting

relatie met de overledene	bedrag vrijstelling
partner	€ 650.912
kind of kleinkind	€ 20.615
ouder	€ 48.965
overige erfgenamen	€ 2.173

Tarieven erfbelasting

waarde erfenis (na vrijstelling)	partner en kind	kleinkinderen en achterkleinkinderen	overige erfgenamen zoals broer en zus
over de eerste € 124.727	10%	18%	30%
over het meerdere	20%	36%	40%

2p **2** Bereken de te betalen erfbelasting over het erfdeel van Marleen.

Trudy en Marleen hadden ruzie. Daarom overwoog Trudy om Marleen te onterven. Trudy had dat echter niet vastgelegd in een testament.

2p **3** Als Trudy dat wel had vastgelegd in een testament, betekent dit dan dat Marleen geen aanspraak kan maken op een deel van de erfenis? Motiveer het antwoord.

Opgave 2

Bij deze opgave horen de informatiebronnen 1 tot en met 3.

In deze opgave blijft de btw buiten beschouwing.

BJones bv is een modeketen met vijf fysieke winkels en een distributiecentrum. Alleen het distributiecentrum is in eigen bezit van BJones. De winkels zijn gehuurd. Bridget is per 1 januari 2018 directeur en enige aandeelhouder. Bridget stelt een SWOT-analyse van BJones op om het toekomstperspectief van het bedrijf te kunnen vergroten. In de SWOT-analyse staat onder andere:

- het veranderende koopgedrag van consumenten: consumenten doen vaker online aankopen en minder vaak aankopen in fysieke winkels
- de hoge personeelskosten van BJones: het personeelsbestand is te groot

Een SWOT-analyse bestaat uit vier onderdelen: de analyse van Strengths, Weaknesses, Opportunities en Threats.

- 2p **4** In welk onderdeel van de SWOT-analyse van BJones zou het veranderende koopgedrag van consumenten meegenomen moeten worden? Motiveer het antwoord.
- 2p **5** In welk onderdeel van de SWOT-analyse van BJones zouden de hoge personeelskosten van BJones meegenomen moeten worden? Motiveer het antwoord.

Het veranderende koopgedrag van consumenten heeft geleid tot een daling van de omzet en de winst in de kledingbranche. Hoewel ook BJones heeft gemerkt dat de omzet en winst zijn gedaald, is er pas sinds het vierde kwartaal van 2019 sprake van een gestegen faillissementsrisico bij BJones.

In informatiebron 1 is de balans per 31 december 2019 van BJones opgenomen. Voor de inschatting van het faillissementsrisico wordt onder andere de liquiditeitspositie berekend door middel van de quick ratio. Deze is in het algemeen geschikter dan de current ratio.

- 2p **6** Geef aan wat het verschil is tussen de quick ratio en current ratio en geef vervolgens aan waarom in het algemeen de quick ratio geschikter is voor het vaststellen van het faillissementsrisico dan de current ratio.

Op 1 oktober 2019 was de quick ratio 0,64.

- 2p **7** Toon aan of het faillissementsrisico van BJones in het vierde kwartaal van 2019 is toegenomen. Bereken hiertoe de quick ratio per 31 december 2019 (*zie formuleblad en informatiebron 1*).

BJones heeft verplichtingen met betrekking tot onroerend goed die niet uit de balans van BJones blijken, maar wel het faillissementsrisico vergroten.

- 1p **8** Geef een voorbeeld van zo'n niet uit de balans blijkende verplichting voor BJones die het faillissementsrisico kan vergroten.

Surseance van betaling?

Vanwege de hoge personeelskosten en het verhoogde faillissementsrisico wil Bridget begin december 2019 surseance van betaling aanvragen. Ze verwacht bij toekennen van surseance van betaling dat ze het overtollige personeel kan ontslaan. De accountant geeft aan dat surseance van betaling hiervoor geen geschikt middel is.

- 1p 9 Leg uit dat het aanvragen van surseance van betaling geen oplossing is om overtollig personeel te kunnen ontslaan.

Faillissement en doorstart

Aangezien Bridget geen toekomst ziet voor het bedrijf zoals het nu is, vraagt zij eind december 2019 faillissement aan. Per 1 januari 2020 is BJones failliet verklaard. Vanaf dat moment wordt er door de curator gekeken of BJones overgenomen kan worden en vervolgens een doorstart kan maken.

Investeringsbedrijf Darcy nv overweegt BJones over te nemen voor € 325.000 en een doorstart te maken. De doorstart omvat:

- het sluiten van de huidige winkels
- het handhaven van de merknaam BJones
- een herpositionering: online verkoop

In informatiebron 2 staat een plan voor deze herpositionering uitgewerkt. Daarin is een overzicht opgenomen van de verwachte omzet na de herpositionering. Bij de online verkopen moet Darcy nog beslissen over de omvang van het assortiment en de levertijd. Darcy kiest voor:

- een groot assortiment
- een levertijd van 2 dagen

- 2p 10 Geef aan of er bij de grootte van het assortiment sprake is van een kritische succesfactor of van een kritische prestatie-indicator. Motiveer het antwoord.

- 1p 11 Bepaal de omzet die bij deze keuze van Darcy hoort.
Vul deze berekende omzet in op de uitwerkbijlage die bij deze vraag en vraag 13 hoort.

Verwacht resultaat na herpositionering

In informatiebron 3 staat een overzicht van te verwachten kosten voor BJones in het eerste jaar (1 april 2020 tot en met 31 maart 2021) na de doorstart.

- 3p 12 Bereken de interestkosten van Darcy in het eerste jaar na de doorstart, dus vanaf 1 april 2020 tot en met 31 maart 2021 (*zie informatiebronnen 1 en 3*).

Darcy wil per 1 april 2020 met BJones een doorstart maken als het verwachte bedrijfsresultaat als percentage van de investering (€ 325.000) in het eerste jaar na de doorstart hoger zal zijn dan 30%.

- 5p 13 Geef aan of Darcy per 1 april 2020 met BJones een doorstart zal maken (*zie informatiebronnen 2 en 3*).
Vul hiertoe de uitwerkbijlage die bij deze vraag hoort volledig in.

Opgave 3

In deze opgave is het btw-tarief 21%.

Vink is een webshop in kantoorartikelen en heeft als rechtsvorm de eenmanszaak.

Van Vink is de onderstaande balans per 1 december 2019 gegeven.

debet	(getallen x € 1)		credit
Vaste activa		Eigen vermogen	3.866
Inventaris	3.250		
		Lang vreemd vermogen	
Vlottende activa		Banklening	2.500
Voorraad	500		
Vooruitbetaalde huur	1.200	Kort vreemd vermogen	
Debiteuren	137	Crediteuren	847
Te vorderen btw	126	Te betalen btw	600
Liquide middelen	<u>2.600</u>		<u> </u>
	7.813		7.813

Op de balans van Vink staat de balanspost Vooruitbetaalde huur. Deze balanspost hoort tot de overlopende posten.

2p 14 Leg uit waarom Vooruitbetaalde huur tot de overlopende posten hoort.

Vink stelt maandelijks een balans en een winst- en verliesrekening op. In december 2019 moeten de onderstaande gegevens nog in de boekhouding worden verwerkt.

- a de inkoop van kantoorartikelen in december 2019 voor € 992,20 inclusief btw
De betaling is in januari 2020.
- b de betaling van de annuïteit van december 2019 met betrekking tot de banklening
De maandelijkse annuïteit is € 53 en is gebaseerd op een interestvergoeding van 0,2% per maand.
- c een privéopname van € 2.000 van de bank in december
- d de huurkosten van december
Op 1 november is de huur voor drie maanden vooruitbetaald per bank.
- e de aanschaf op 1 december van inventaris voor € 3.267 inclusief btw
De betaling is contant. Op deze inventaris wordt maandelijks in vijf jaar lineair afgeschreven tot een restwaarde van 0.

3p 15 Bereken met welk bedrag in totaal de liquide middelen van Vink in december 2019 afnemen als gevolg van de verwerking van bovenstaande gegevens a tot en met e.

Vul hiertoe het gedeelte van de uitwerkbijlage dat bij deze vraag hoort in. Wanneer er geen verandering is, wordt 0 ingevuld.

4p 16 Bereken de gevolgen voor de totale kosten van Vink over december 2019 als gevolg van de verwerking van bovenstaande gegevens a tot en met e. *Vul hiertoe het gedeelte van de uitwerkbijlage dat bij deze vraag hoort in. Wanneer er geen gevolg is, wordt 0 ingevuld.*

Opgave 4

In deze opgave is het btw-tarief 21%.

CosmoSub bv is een organisatie die abonnementen op cosmeticaproducten aan consumenten verkoopt. De abonneerders krijgen elke maand een cosmeticaproduct naar keuze.

De afnemers betalen voor het abonnement aan CosmoSub € 12,10 inclusief btw op elke eerste dag van de maand en krijgen het cosmeticaproduct vervolgens één week later thuisbezorgd.

Hieronder zijn de gedeeltelijk ingevulde balansen, het overzicht van ontvangsten en uitgaven en de winst- en verliesrekening van CosmoSub gegeven.

Balansen (getallen x € 1) CosmoSub					
	31 december 2019	31 december 2018		31 december 2019	31 december 2018
debet					credit
Gebouwen	330.000	300.000	Aandelenkapitaal	100.000	100.000
Vorraad cosmetica- producten	...(a)...	50.000	Reserves	35.000	30.000
Te vorderen btw	...(b)...	5.000	6%-Banklening	250.000
Liquide middelen	80.000	66.450	Crediteuren	36.300	24.200
			Nog te betalen interest 6%- Banklening	9.000	11.250
.....	Te betalen btw	17.010	6.000
	_____	_____	_____	_____

(gedeeltelijk) overzicht van ontvangsten en uitgaven (getallen x € 1) over 2019			
ontvangsten		uitgaven	
abonnementen	217.800	inkopen cosmeticaproducten	133.100
		interest 6%-Banklening	15.000
		aflossing 6%-Banklening

(gedeeltelijke) winst- en verliesrekening (getallen x € 1) over 2019			
opbrengsten		kosten	
abonnementen	180.000	inkoopwaarde van de omzet	108.000
		interestkosten 6%-Banklening

In het overzicht van ontvangsten en uitgaven staat bij 'abonnementen' een bedrag van € 217.800, terwijl dit op de winst- en verliesrekening € 180.000 is.

- 1p **17** Geef de verklaring voor het verschil tussen € 217.800 en € 180.000.
- 2p **18** Bereken de waarde van de balanspost Voorraad cosmeticaproducten (a) op 31 december 2019.

Elk jaar worden op 1 april de jaarlijkse lineaire aflossing en de interest van de 6%-Banklening van de voorafgaande twaalf maanden betaald.

- 2p **19** Bereken de omvang van de 6%-Banklening per 31 december 2019 na de aflossing op 1 april 2019. Gebruik hiertoe de balanspost Te betalen interest 6%-Banklening.

Half januari 2020 verreken CosmoSub de te vorderen btw en de te betalen btw over het vierde kwartaal van 2019 met de Belastingdienst. Op de eerste dag van de maanden oktober, november en december van 2019 had CosmoSub respectievelijk 2.600, 2.700 en 2.800 betalende abonnees.

Verder is gegeven dat:

- in 2019 de inkoopwaarde van de omzet 60% van de omzet is.
- in de maanden van het vierde kwartaal van 2019 de inkopen exclusief btw gelijk zijn aan de inkoopwaarde van de omzet.

- 2p **20** Bereken de omvang van de balanspost Te vorderen btw (b) per 31 december 2019.
- 2p **21** Bereken het btw-bedrag dat half januari 2020 met de Belastingdienst moet worden verrekend als gevolg van de inkopen en verkopen in het vierde kwartaal van 2019. Geef aan of CosmoSub dit bedrag moet afdragen aan de Belastingdienst of moet ontvangen van de Belastingdienst.

Opgave 5

Bij deze opgave hoort informatiebron 4.

In deze opgave blijft de btw buiten beschouwing.

Adviesbureau Advice4U heeft een werknemer in dienst genomen. Deze heeft voor zijn werk een auto van de zaak nodig. Advice4U wil voor deze medewerker vanwege milieuoverwegingen een elektrische auto aanschaffen, maar dit mag niet tot hogere totale jaarlijkse kosten voor Advice4U leiden dan wanneer een benzineauto zou worden aangeschaft.

Advice4U heeft twee vergelijkbare auto's geselecteerd: één benzineauto en één elektrische auto. Omdat een elektrische auto via het elektriciteitsnet opgeladen moet worden, zal bij de keuze voor de elektrische auto ook een laadpaal worden aangeschaft die op het terrein van Advice4U zal worden geïnstalleerd.

De verzamelde informatie van de twee auto's en de laadpaal is opgenomen in informatiebron 4.

Opvallend is dat op de elektrische auto jaarlijks met een hoger percentage wordt afgeschreven dan op de benzineauto. Een verklaring hiervoor is de verwachte ontwikkeling van technologieën voor elektrische auto's.

- 1p **22** Leg uit dat de verwachte technologische ontwikkelingen op het gebied van elektrische auto's tot een hoger afschrijvingspercentage voor de elektrische auto leiden.

Bij de aanschaf van de benzineauto wordt BPM (belasting op personenauto's en motorrijwielen) geheven. De door Advice4U geselecteerde benzineauto heeft een CO₂-uitstoot van 125 gram per kilometer.

- 1p **23** Bereken het BPM-bedrag van de benzineauto (*zie informatiebron 4*).
- 3p **24** Bereken voor de benzineauto inclusief BPM en voor de elektrische auto met laadpaal de variabele kosten per kilometer en de constante kosten per jaar.
Vul hiertoe de uitwerkbijlage die bij deze vraag hoort volledig in. Let op: niet alle cellen hoeven te worden ingevuld.

Advice4U verwacht dat de auto 50.000 kilometer per jaar zal rijden.

- 2p **25** Toon met een berekening aan dat de kosten per jaar van de elektrische auto inclusief laadpaal lager zijn dan de kosten per jaar van de benzineauto.

Advice4U kiest dus voor de elektrische auto.

Een financieel medewerker van Advice4U geeft echter aan dat er niet is gekeken naar de optie om de elektrische auto met laadpaal te leasen in plaats van aan te schaffen. Aan de leasemaatschappij zal Advice4U een maandelijks leasebedrag moeten betalen. In dit leasebedrag zitten de afschrijvingskosten en de overige kosten voor onderhoud, wegenbelasting, verzekering en financiering.

Uit informatie van de leasemaatschappij blijkt dat het leasebedrag van de elektrische auto met laadpaal € 12.000 per jaar is. De financieel medewerker van Advice4U stelt dat, ongeacht het aantal kilometers, het leasen van de elektrische auto met laadpaal tot minder jaarlijkse kosten leidt dan wanneer deze wordt aangeschaft.

In de uitwerkbijlage bij vraag 26 is het verloop van de jaarlijkse kosten bij het aanschaffen van de elektrische auto met laadpaal weergegeven.

- 2p **26** Toon aan dat de financieel medewerker gelijk heeft. Teken hiertoe de lijn die het verloop van de jaarlijkse kosten van de elektrische auto met laadpaal bij lease aangeeft.
Gebruik hiertoe de uitwerkbijlage die bij deze vraag hoort.

Opgave 6

In deze opgave blijven de belastingen buiten beschouwing.

Erkun is een zelfstandig ondernemer zonder personeel (zzp'er) in de zorg. Omdat hij als zzp'er geen verplicht pensioen opbouwt, is Erkun in 2012 zelf begonnen met beleggen en sparen voor zijn 'oude dag'.

Beleggingen in aandelen en obligaties

Het onderstaande overzicht geeft informatie over zijn beleggingen.

	nominale waarde per aandeel en per obligatie	beurskoers per aandeel en obligatie op 1 januari 2019	vergoeding over 2019 per aandeel en per obligatie	beurskoers per aandeel en obligatie op 31 december 2019	aantal op 1 januari 2019 en op 31 december 2019	totale waarde op 31 december 2019
aandelen	€ 0,10	€ 20	€ 0,50	€ 22	500
obligaties	€ 500	101% van de nominale waarde	4%	103% van de nominale waarde	10

De vergoedingen over 2019 uit deze vermogenstitels zijn uitgekeerd op 31 december 2019.

Door het beleggen in aandelen en obligaties loopt Erkun risico.

- 2p 27 Geef twee redenen waarom beleggen in aandelen meer risico geeft dan beleggen in obligaties. Betrek in het antwoord zowel aandelen als obligaties.

Spaarrekening

Bij het openen van de spaarrekening op 1 januari 2012 heeft Erkun eenmalig een bedrag gestort. Op 31 december wordt jaarlijks de samengestelde interest van 2% bijgeschreven. Er zijn door Erkun geen opnames en stortingen gedaan. Het bedrag op zijn spaarrekening op 31 december 2019 na bijschrijving van de interest is € 22.440.

- 3p **28** Bereken de totale vergoeding van Erkun over 2019 uit zijn beleggingen en over zijn spaarrekening.
- 2p **29** Bereken de totale waarde op 31 december 2019 van zijn beleggingen en spaarrekening.

Erkun wil het risico op zijn beleggingen verlagen door in 2020 zijn aandelen te verkopen en het vrijgekomen geld te beleggen in een beleggingsfonds in plaats van zelf te beleggen.

- 1p **30** Leg uit dat zijn beleggingsrisico lager kan worden, wanneer Erkun besluit te gaan beleggen in een beleggingsfonds.